

● *Mikrobiológiai jubileum*
**Párhuzamos
negyedszázadok**

A JATE Mikrobiológiai Tanszékének huszonöt éves fennállását és alapítójának, Ferenczy Lajos akadémikusnak huszonöt éves tanszékvezetői tevékenységét ünnepelték pénteken délután a Biológiai Intézetben. A tanszék jelenlegi vezetőjét, Kevei Ferencet arra kértük, beszéljen a negyedszázad legfontosabb állomásairól.

– 1972 októberében, vagyis pontosan huszonöt évvel ezelőtt egy protoplasztokkal (sejtfaluktól megfosztott sejtek – a szerk.) foglalkozó nemzetközi konferencián vettünk részt Salamancában. Akkor még tanszéki csoportként a Növényélettani Tanszék keretében működtünk. A konferencia után Ferenczy Lajos felvetette, hogy a sejtfal nélküli sejtek genetikai manipulációjával kellene foglalkoznunk. Amikor hazaértünk, a dékán azaz fogadott, hogy Ferenczy Lajost felhatalmazták a tanszék megalapítására. Kiváltunk a Növényélettani Tanszékból, két év múlva pedig kiköltöztünk Újszegedre, a Biológiai Intézetbe. Az első időszakunk igen produktív volt, a személyi állomány is fejlődött, és a protoplaszt, mint kutatási irány helyesnek bizonyult. Szerencsés helyzetben voltunk, mert az SZBK-ban Dudits professzor csapata növényi, Alföldi professzorék pedig baktérium protoplasztokkal foglalkoztak. Így 1979-ben mi rendezhettük az éves, nemzetközi protoplaszt konferenciát. A protoplasztok fúzióján alapuló génátviteli rendszerek kimunkálása, a létrehozott hibridek elemzése vált a kutatómunka középpontjává.

A nyolcvanas évek második fele ismét komoly felfutást hozott; a biotechnológia fejlesztését országos szinten nagy összegekkel támogatta az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság. Ebben az időben sok műszert, eszközt vásároltunk; a tanszék jelenlegi infrastruktúrájának alapját ekkor szereztük be. Ekkor a protoplazmafúziós módszer biotechnológiai alkalmazása került előtérbe munkánkban. A kilencvenes években a Felsőoktatási Fejlesztési Alapból lehetett jelentős pénzhez jutni, első sorban az oktatás fejlesztésére. Ezek kisebb összegek voltak, mint a nyolcvanas évekbeli fejlesztés, de nagyon jókor jött a „tőkeinjekció”.

ban szerzett. 1981 óta egyetemi tanár. 1987-től az akadémia levelező, 1995-től rendes tagja. 1972 óta vezeti a József Attila Tudományegyetem Mikrobiológia Tanszékét. 1984-ben akadémiai díjat, 1985-ben állami díjat, 1994-ben Szent-Györgyi Albert díjat kapott, 1995-ben Szegedért emlékéremmel tüntették ki.

Kutatási területe elsősorban a génátvitel mikroszkópikus gombákban, elsősorban protoplasztok fúziójával, és a fúziós hibridek tanulmányozása és gyakorlati alkalmazása, főként a gyógyszeripar területén. Emellett mikrobaelenes új vegyületek hatás- és hatásmód vizsgálatával foglalkozik.

(Forrás: Szegedi Egyetem)

Közben persze a kutatási *mi Almanach 1921-1995)*

A tanszéket és a tanszékvezetőt egyszerre ünnepelték. Képünkön, balról jobbra: Ferenczy Lajos és Kevei Ferenc. (Fotó: Karnok Csaba)

profil is változott. A nyolcvanas-kilencvenes évek fordulóján néhány régebbi munkatársunk elment – vezetői megbízást kaptak más intézményeknél, a helyükre kerülő fiatalok pedig új területeket kerestek. A kutatás a molekuláris módszerek felé mozdult el.

Ezekben a feladatokban vesznek részt a PhD-hallgatóink a biológiai kutatóval közösen akkreditált Molekuláris és Sejtbiológiai Doktori Program keretében. A szervezett posztgraduális doktori képzés beindulása óta – négy év alatt – tíz, a tanszéken diplomamunkát készítő hallgató nyert felvételt a doktori programba, és további nyolc, nálunk diplomázott hallgatót vettek fel más intézmény akkreditált PhD-programjaira. A doktoranduszok közül kettő már fokozatot szerzett, és igen jók a publikációs mutatóik.

Mindebben a munkában és fejlődésben a vezető szerepet Ferenczy Lajos professzoré, aki júliusban – huszonöt év után – vonult vissza tanszékvezetői tisztéből. Továbbra is dolgozik; aktív akadémiai, tudományközéleti szerepvállalása mellett az akadémiai tanszéki kutatócsoport munkáját vezeti, és oroszlánrésze van a PhD képzésben. Ezért köszöntjük a tanszéki jubileummal őt is.

Keczer Gabriella

Ferenczy Lajos Kisújszálláson született, egyetemi tanulmányait a szegedi egyetemen folytatta. Biológia-kémia szakos középiskolai tanári diplomát 1953-ban szerzett. Egyetemi doktori fokozatot 1958-ban, kandidátusit 1960-ban, a biológia tudomány doktora címet 1980-ban szerzett. 1981 óta egyetemi tanár. 1987-től az akadémia levelező, 1995-től rendes tagja. 1972 óta vezeti a József Attila Tudományegyetem Mikrobiológia Tanszékét. 1984-ben akadémiai díjat, 1985-ben állami díjat, 1994-ben Szent-Györgyi Albert díjat kapott, 1995-ben Szegedért emlékéremmel tüntették ki.

Kutatási területre elsősorban a génátvitel mikroszkópikus gombákban, elsősorban protoplasztok fúziójával, és a fúziós hibridek tanulmányozása és gyakorlati alkalmazása, főként a gyógyszeripar területén. Emellett mikrobaellenes új vegyületek hatás- és hatásmód vizsgálataival foglalkozik.

(Forrás: Szegedi Egyetemi Almanach 1921-1995)

● *Bál volt a Tiszában* Infúziót kaptak a gólyák

Gólyatánc a parketten. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Báloztak a gólyák. S rajtuk kívül még sokan mások. Igazából azonban az ö tiszteletükre gyűlt össze több mint ezer ember az elmúlt pénteken este a Tisza Szállóban, ahol a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem tartotta gólyabálját.

Minden úgy kezdődött, hogy nem kezdődött semmi. Bár a program szerint dr. Tegledy Gyula oktatási rektorhelyettes fél nyolckor nyitotta volna meg ünnepélyesen a bált, a negyedéves szervezők jelezték: helyből csúsznak egy picit. A nagytérzem melletti előtérben és folyosón ekkor már igen nagy volt a nyüzsgés. Míg a hófehér ruhában álldogáló nyitótáncos leányok tördeltek, addig frakkos párijaik dörzsölték a kezüket. Lázár György tánctanártól megtudtam, hogy az első évfolyamos egyetemisták három hét alatt tanulták meg a báli nyitótáncot, a bécsi keringőt.

Kérdésemre, miszerint izgulnak-e, az egyik leányzó elmondta, hogy ő bizony nem, a párjának viszont már jég-hideg a keze. Hiába ők az első pár – folytatta –, nem izgul, mert ebben a táncban minden a férfin múlik, ugyanis ő az, aki vezet. Rajta áll vagy bukik az egész.

Mint általában az életben – tettem hozzá magamban, s a nagyterem felé vettem az irányt. Ahol – miután átévickéltem a bámszékodók csinos-illatos sorfalán – a konferansziék éppen bejelentették *dr. Telegdy Gyulát*. Az orvosudományi egyetem oktatási rektorhelyettese köszöntötte mind az ifjú, mind pedig az idősödő golyákat. Elmondta: itt és most a gardedámokat a gardegolyák helyettesítik, akik bevezetik az elsőöket az egyetemi élet rejtelmeibe. Figyelmeztette a golyákat, hogy hallanak majd a felsőbb évesektől diákfaló professzorokról, de nem kell minden mesét elhinniük. A rektorhelyettes beszéde végén kellemes estét

és jó szórakozást kívánt a vendégeknek. Ezt követően felcsendült a muzsika, s belibent a parkettre tizennyolc gólyapár, akik lehetőfinomalelítették keringőjüket. Az oktatók a karzatról figyelték a habkönnyű táncot, de nem sokáig... A nyitó táncosok ugyanis, ahogy az illik, felkérték a tanári kar hölgy és férfi tagjait egy keringőre. A megnyitó után a műsorvezető, mondván, tesztelik mennyi az elsős hallgatók részvételi aránya a bálon, a nagyterem közepére hívták a gólyákat. Ott csináltattak velük egy hátraarcot, s megkérték őket, nézzenek fel a karzatra. Mindeközben elmondták, hogy a gólyák ennél már csak rosszabb helyzetben találkoznak majd tanáraikkal; az oktatóknak pedig azt ajánlották, jegyezzék a létszámot és az arcokat, jól jöhet az még előadásokon...

Az est zenei házigazdái közül először a Friderikuszshowból ismert Tea csapott a húrok közé. De annyira, hogy a selymes, tüllös, flitte-

res, bársonyos és muszlinos nagyesztélyik és koktélsruhák redőli, valamint az öltöny-nadrágok szára remegni kezdtek a hangerőtől. Az est hátralévő részében rendezte még vidám professzori házaspárbajt, ahol a versenyzőknek egyebek mellett énekelniük és táncolniuk kellett. *Itt nagy sikert aratott Szeme-re professzor a Petróleumlámpával, melyet karaoke adott elő, illetve a végén mindenki, amikor két percig a Samba de Janeiro című slágerre kellett táncolni.* Ezt követően a negyedévesek meglepetésként erotikus cha-cha-cha-val villantottak, szintén nem kis sikerrel. Éjfél táján következett a mókás gólyaavató, ahol a negyedévesek infúziós üvegből osztották az áldást az első-
veseknek. Aztán hajnalig húzta a Bulgária nevű együttes a rock and rollt. A rendezvényt egyebek mellett az Amstel, a Wrangler, valamint a Délmagyarország támogatta.

Sz. C. Sz.

● Díszdoktorokat avattak a JATE-n

A jogász, a nyelvész és az irodalmár

**Diszdoktorokat avat-
tak pénteken a József
Attila Tudományegyetem-
ben. Az Alulában Jean-
Michel Servais, Gulya
János és Eva Kushner
vették át a Doctor Hono-
ris Causa címről szóló
oklevelet Mészáros Re-
zső rektortól.**

Eva Kushnernek gratulál Mészáros Rezső rektor.
(Fotó: Schmidt Andrea)

Jean-Michel Servais a Nemzetközi Munkajogi és Szociális -jogi Társaság főtitkára, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal vezető tisztviselője és a belgiumi liege-i egyetem vendégprofesszora. A nemzetközi munkajog tudományának és gyakorlatának egyik legismertebb szakértője hivatalos munkája mellett jelentős szerepet játszott abban, hogy a Társaságnak ma már közel hetven országban működik tagegyesülete. Jean-Michel Servais a nyolcvanas évek kezdetétől többször járt Magyarországon. A JATE jogi

kara által rendezett nemzetközi szemináriumokon rendszeresen részt vesz, és segíti annak nemzetközi megismertetését is.

Gulya János a göttingai egyetem finnugor tanszékének vezetője. 1976-ban kapott meghívást a Georg August Egyetemre, melynek azóta megszakítás nélkül

rendes egyetemi tanára. Szakmai érdeklődésének középpontjában a legközelebbi nyelvrokonaink, az obi-ugorok állnak. Monográfiáival, tanulmányaival, nyelvelékiadásával sokat tett az obi-ugor nyelvek jelenének és múltjának megismeréséért. Gulya János több szállal kötődik a JATE-hoz. 1975-

77 között a szegedi egyetem finnugor tanszékén dolgozott féléllású docensként. Ő volt az egyik kezdeményezője annak, hogy 1984-ben egy azóta is jól működő testvéregyetemi szerződésre kerüljön sor a két egyetem között.

Eva Kushner a Torontói Egyetem Összehasonlító Irodalomtudományi Kutatócsoportjának vezetője. Prágában született, Franciaországban végzett, és 1946 óta Kanadában él. Kutatási területei a francia irodalomtörténet, az irodalomelmélet és az összehasonlító irodalomtudomány kérdéseire összpontosulnak. A magyar tudományos élettel való kapcsolata rendszeres és folyamatos. A JATE BTK oktatói közül Kürtösi Katalinnal és Fried Istvánnal több mint egy évtizede működik együtt. Ennek keretében háromszor járt Szegeden és tartott előadásokat.

K. G.

Pályázatok ideje

● **DM-információ**
Eljött a pályázatok
időszaka. Hideg őszi és
téli estéken lehet otthon
a meleg szobában a fe-
jet törni, tervezni és kör-
mölteni. Alább olvasható,
hogy hányan és milyen
témában írtak ki pályá-
zatot, közeli beadási ha-
táridővel. Jó munkát kí-
vánunk!

Népzene

A Magyar Népművészeti Alapítvány pályázatot hirdet a Kárpát-medence népzene- és néptáncgyománnyainak gyűjtése, tudományos feldolgozása és publikálása témakörben. Beadási határidő: 1997. november 15. A pályázat részletes kiírása megtalálható a Pályázatfigyelő idei tizedik számában, valamint a B-Közép Irodában.

Az év kollégiuma

A Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány pályázatot hirdet a tudomány és művészet kapcsolódására – elsősorban a művészettörténet, a restaurálás és a zenetudomány területén –, a kutatómunka, a kutatási eredmények publikálása, a kutatóhelyek tárgyi feltételeinek javítása, kutatói és hallgatói ösztöndíjak, külföldi kutatómunka és külföldi tanulmányutak folytatásához szükséges dologi kiadások fedezete céljára. A Felsőoktatási Közlégiumok Országos Szövetsége pályázatot írt ki „Az év kollégiuma” díjra. A díj a kollégiumokban folyó szakmai, kulturális, sport és közösségi tevékenységet, valamint a hallgatói életet értéke-li. Mindkét pályázat beadási határideje: 1997. november 30. A pályázatok részletes kiírása megtalálható a Szanszidei tizedik számában, valamint a B-Közép Irodában.

1848-49 emlékei

A Magyar Nemzeti Múzeum és a Honismereti Szövetség pályázatot írt ki Magyarország és a Kárpát-medence történetét felölelő, bármely helytörténeti munka megírására. Kiemelt témák: 1848-49 emlékei; a forradalom és szabadságharcban részt vett helyi személyek életútja; Magyarország és a magyarlakta területek elsősorban huszadik századi ipar-, gazdaság-, művelődés-, politika- és egyháztörténete. A pályázatok beadási határideje: 1998. január 31. A pályázat részletes kiírása megtalálható a Pályázatfigyelő, a Szanszidei tizedik számában, valamint a B-Közép Irodában.

Fiatalok Európáért

A Fiatlak Európaért Program pályázatot hirdetett, amelynek keretében tizenöt és huszonöt év közötti magyar és az Európai Unióból származó fiatalok közös, csoportos, iskolai, oktatási rendszeren kívüli cseréjének támogatására lehet pályázni. A támogatás a pályázó költségvetésének legfeljebb ötven, hátrányos helyzetű fiatalok esetében hetven százaléka lehet. A pályázatok beadási határideje: 1998. február 1., május 1. és október 1. A pályázat részletes kiírása megtalálható a Szansz tizedik számában és a B-Közép Irodában.